

Spesialistutdanning på nye veier

Lmer enn ti år nå har det vært snakket om og arbeidet med opprettelse av regionale odontologiske kompetansesentra. Foruten veiledning, forskning, etterutdanning og behandling av henviste pasienter, har det vært en kongstanke at medvirkning i spesialistutdanningen burde være en viktig oppgave for kompetansesentrene. NTF har støttet kompetansesentrenes tilblivelse hele veien, men vi må dessverre erkjenne at det tar svært lang tid å få etablert dem.

Hittil har spesialistutdanningen vært tatt hånd om av universitetene på en fremragende måte. Det har imidlertid vært et stort problem for de odontologiske utdanningsinstitusjonene å ha den nødvendige kapasitet og økonomi til å drive med spesialistutdanning. Output i form av nye spesialister har vært relativt lav. Når vi i tillegg har fått en markant geografisk skjevfordeling av de ferdige spesialistene, var det ikke annet å vente enn at fylkestannlegene kom på banen. En av deres viktigste oppgaver er jo nettopp å sikre befolkningen tilgjengelighet til odontologiske tjenester, herunder spesialisttjenester, i rimelig nærhet av hjemstedet. Odontologiske kompetansesentra med et desentralisert spesialistutdanningstilbud er derfor blitt et sentralt tema for tannhelsetjenesten.

Organisering og finansiering av slike sentra har det, naturlig nok, vært mange ulike syn på, likeså hvordan man skal sikre den faglige standarden. Norge har ikke for mange spesialister i odontologi for tiden. Det er derfor viktig at universitetene stiller opp etter

beste evne slik at prosjektene kan realiseres. Men det er nesten for mye for langt i dagens situasjon. Den ekstremt desentraliserte struktur som universitets- og høyskolesektoren har i Norge, koster mye både rent økonomisk og ressursmessig for øvrig. Dette rammer også odontologene. Lærestedenes vanskelige økonomiske situasjon er svært beklagelig og går ut over både grunn- og spesialistutdanningen. Det er en reell fare for at økonomiproblemer overskygger både entusiasme og vilje til nyskaping.

Fylkeskommunene vil etter all sannsynlighet bli stående som eiere og drivere av kompetansesentrene. Dette skjer ved at de danner interkommunale selskaper, såkalte IKS. Andre driftsmødeller kan også være aktuelle. Den største haken ved prosjektene synes imidlertid å være en sikret pengeflyt. Det er svært vanskelig å se for seg at driften skal være prisgitt de årlige fylkeskommunale budsjetter.

Som antydnet i Tidende nr. 2 øynes nå en endring i utdanningene på både grunn- og videreutdanningsnivå. Regelverket for spesialistutdanning skal sikre kvaliteten. Det er kjent at tilgang på pasienter kan være variabel, og en desentralisert mengdetrening og klinisk arbeid kan være en vei å gå for å sikre variert pasientgrunnlag. Likeså må vi tro at den geografiske fordelingen av spesialistkompetanse blir bedre.

Helsemyndighetene har for lengst vedtatt at vi skal ha sju odontologiske spesialiteter i Norge. I tillegg er det besluttet at en spesialitet i klinisk odontologi skal utprøves i regi av Uni-

versitetet i Tromsø. Dette skal være et treårig studium der endodonti, periodonti og protetik bakes inn i et felles løp som munner ut i en helt ny type spesialitet.

Etter en lang prosess har det blitt gjennomført prosjekter med desentralisert utdanning av kjeveortopedier. Å holde den faglige kvaliteten på like høyt nivå som ved universitetene var et tidkrevende arbeide, og all honnør gis til alle som har bidratt. Resultatet er at to kandidater er ferdig i Tromsø for en tid tilbake, og to vil være ferdig i Skien i løpet av året. Til høsten starter to nye på sin kjeveortopediutdanning i Trondheim.

Det odontologiske fagmiljøet er skeptisk – med rette, for mye er fortsatt uavklart. Men bare på denne måten tror jeg vi kan klare å ta vare på de faglige utfordringene som spesialistutdanningen byr på. Ikke minst gjelder det for den nye spesialiteten i klinisk odontologi. Jeg har tillit til at kvaliteten blir uomtvistelig, slik at vi ikke får et faglig skille som avhenger av hvor i landet man får sin grunn- eller videreutdanning.

Samtidig vil jeg understreke at det er absolutt nødvendig at våre dyktige kolleger ved universitetene kan sikres en hverdag som dreier seg om faget i stedet for om økonomiske problemer. Her må politikerne komme høyere på banen så fort det lar seg gjøre.

Grunnlagt av tannlegeforeningen